
Vergaderjaar 2024–2025

36 725 IIB

**Wijziging van de begrotingsstaat
van de overige Hoge Colleges van
Staat, Kabinetten van de Gouver-
neurs en de Kiesraad (IIB) voor het
jaar 2025 (wijziging samenhangen-
de met de Voorjaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2025 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotings-toelichting).

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

J.J.M.Uitermark

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Voor u ligt de eerste suppletoire begroting van de overige Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad. De eerste suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de uitvoering van de begroting 2025 (Kamerstukken II 2024/25, [36 660 IIB, nr. 1](#)). De stand van de eerste suppletoire begroting wordt vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2025 opgebouwd.

In deze eerste suppletoire begroting wordt in de tabel budgettaire gevolgen van beleid de cijfers van zes begrotingsjaren weergegeven. In de kolom van begrotingsjaar 2030 zijn de middelen in verband met de extrapolatie gepresenteerd.

Uitgangspunt bij de toelichting op de tabel is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties toegelicht worden, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel, te weten:

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € mln.)	Technische mutaties (ondergrens in € mln.)
1. Raad van State	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 4 mln. Ontvangsten 2 mln.
2. Algemene Rekenkamer	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
3. De Nationale ombudsman	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
4. Kancelarij der Nederlandse Orden	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
6. Kabinet van de Gouverneur van Aruba	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 1 mln.
7. Kabinet van de Gouverneur van Curaçao	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
8. Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
9. Kiesraad	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.
10. Nog onverdeeld	Verplichting/Uitgaven 1 mln. Ontvangsten 1 mln.	Verplichting/Uitgaven 2 mln. Ontvangsten 2 mln.

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1. Raad van State

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. Raad van State (bedragen x € 1.000)

Art	Ont- werpbe- groting t (1)	Mutaties via NvW, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e sup- pletoire begro- ting (4)	Stand 1e supple- toire be- groting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Verplichtingen	89.537	0	89.537	6.552	96.089	19.456	10.540	12.010	12.010	95.326
Uitgaven	89.537	0	89.537	6.552	96.089	19.456	10.540	12.010	12.010	95.326
1.0 Raad van State	89.537	0	89.537	6.552	96.089	19.456	10.540	12.010	12.010	95.326
<i>Institutionele inrichting</i>	89.537	0	89.537	6.552	96.089	19.456	10.540	12.010	12.010	95.326
Advisering	7.876	0	7.876	0	7.876	0	0	0	0	7.876
Bestuursrechtspraak	42.478	0	42.478	5.700	48.178	19.456	10.540	12.010	12.010	47.827
Raad van State ge- meenschappelijke dien- sten	39.183	0	39.183	852	40.035	0	0	0	0	39.623
Ontvangsten	1.950	0	1.950	0	1.950	0	0	0	0	1.950

Toelichting

Institutionele inrichting

Bestuursrechtspraak

De Vreemdelingenkamer binnen de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is sinds 2001 belast met de behandeling van Hoger Beroep Vreemdelingenzaken. Deze kamer wordt gefinancierd door middel van outputfinanciering. Het budget is tot en met 2025 vastgesteld. Voor 2026 is de raming met € 10,9 mln. naar boven bijgesteld, gezien het aantal zaken dat de Raad van State zal afdoen.

De Raad van State heeft een normtijdonderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek toont aan dat een aantal ontwikkelingen, zoals Europeanisering van het recht, toegenomen complexiteit van zaken en beroepsschriften die uitgebreider gemotiveerd moeten worden, leiden tot meer werk. Daarnaast verwacht de RvS de komende jaren een hogere instroom van zaken. Met deze middelen kan de RvS stapsgewijs de hogere instroom van zaken verwerken.

2.2 Artikel 2. Algemene Rekenkamer

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2. Algemene Rekenkamer (bedragen x € 1.000)

Art	Ont- werpbe- groting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e sup- pletoire begro- ting (4)	Stand 1e supple- toire be- groting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Verplichtingen	48.868	0	48.868	- 430	48.438	1.500	0	0	0	44.595
Uitgaven	48.868	0	48.868	- 430	48.438	1.500	0	0	0	44.595
2.0 Algemene Rekenkamer	48.868	0	48.868	- 430	48.438	1.500	0	0	0	44.595
<i>Institutionele inrichting</i>	48.868	0	48.868	- 430	48.438	1.500	0	0	0	44.595
Recht- en doelmatig- heidsbevordering	48.868	0	48.868	- 430	48.438	1.500	0	0	0	44.595
Ontvangsten	1.017	0	1.017	0	1.017	0	0	0	0	1.017

Toelichting

Institutionele inrichting

Recht- en doelmatigheidsbevordering

Het pand van de Algemene Rekenkamer aan het Lange Voorhout wordt de komende jaren gerenoveerd. Daartoe is het nodig dat de Algemene Rekenkamer tijdelijk andere huisvesting betreft. Op basis van de technische gebouwinformatie van de tijdelijke locatie met bijbehorende planning is besloten te koersen op verhuizing voor de zomer van 2026 (na het verantwoordingsonderzoek). Tegen deze achtergrond is een kasschuif nodig van € 1,5 mln. naar begrotingsjaar 2026 om zo de middelen in het juiste kas-
rimte te zetten.

Daarnaast betreft het een overboeking van hoofdlijnenakkoord middelen (€ 1 mln.) voor de staatscommissie rechtstaat om een dialoog tussen de staatsmachten te organiseren.

2.3 Artikel 3. de Nationale ombudsman

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3. De Nationale ombudsman (bedragen x € 1.000)

Art	Ont- werpbe- groting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e sup- pletoire begro- ting (4)	Stand 1e supple- toire be- groting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Verplichtingen	28.985	0	28.985	1.273	30.258	986	986	986	986	29.711
Uitgaven	28.985	0	28.985	1.273	30.258	986	986	986	986	29.711
3.0 De Nationale ombudsman	28.985	0	28.985	1.273	30.258	986	986	986	986	29.711
<i>Institutionele inrichting</i>	26.462	0	26.462	287	26.749	0	0	0	0	26.202
Taakuitoefening Natio- nale Ombudsman	26.462	0	26.462	287	26.749	0	0	0	0	26.202
<i>Materiële uitgaven</i>	2.523	0	2.523	986	3.509	986	986	986	986	3.509
Taakuitoefening mede- overheden	2.523	0	2.523	986	3.509	986	986	986	986	3.509
Ontvangsten	2.539	0	2.539	986	3.525	986	986	986	986	3.525

Toelichting

Materiële uitgaven

Taakuitoefening medeoverheden

De Nationale ombudsman ontvangt op grond van het vergoedingenbesluit Wet Nationale ombudsman 2006 financiering voor de taakuitoefening medeoverheden. De bedragen worden jaarlijks bij ministeriële regeling aangepast. Hiervoor wordt het prijsindexcijfer van het CBS gebruikt. Het bedrag op de ontwerpbegroting is door de jaren heen niet verhoogd terwijl meer gemeentes zich hebben aangesloten bij de Ombudsman tijdens die jaren.

2.4 Artikel 4. Kancelarij der Nederlandse Orden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4. Kancelarij der Nederlandse Orden (bedragen x € 1.000)										
Art	Ont- werpbe- groting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e sup- pletoire begro- ting (4)	Stand 1e supple- toire be- groting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Verplichtingen	6.193	0	6.193	62	6.255	0	0	0	0	6.209
Uitgaven	6.193	0	6.193	62	6.255	0	0	0	0	6.209
4.0 Kancelarij der Ne- derlandse Orden	6.193	0	6.193	62	6.255	0	0	0	0	6.209
<i>Institutionele inrichting</i>	4.320	0	4.320	62	4.382	0	0	0	0	4.323
<i>Apparaat</i>	4.320	0	4.320	62	4.382	0	0	0	0	4.323
<i>Materiële uitgaven</i>	1.873	0	1.873	0	1.873	0	0	0	0	1.886
<i>Decoraties</i>	1.868	0	1.868	0	1.868	0	0	0	0	1.881
<i>Riddertoelagen</i>	5	0	5	0	5	0	0	0	0	5
Ontvangsten	199	0	199	0	199	0	0	0	0	199

2.5 Artikel 6. Kabinet van de Gouverneur van Aruba

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6. Kabinet van de Gouverneur van Aruba (bedragen x € 1.000)

	Ont- werpbe- groting t (1)	Mutaties via NvW, stelde- moties, begro- amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e sup- pletoire begro- ting (4)	Stand 1e supple- toire be- groting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Art Verplichtingen	2.307	0	2.307	635	2.942	65	65	65	65	2.372
Uitgaven	2.307	0	2.307	635	2.942	65	65	65	65	2.372
6.0 Kabinet van de Gouverneur van Aruba	2.307	0	2.307	635	2.942	65	65	65	65	2.372
<i>Institutionele inrichting</i>	2.307	0	2.307	635	2.942	65	65	65	65	2.372
Kabinet Gouverneur Aruba	2.307	0	2.307	635	2.942	65	65	65	65	2.372
Ontvangsten	60	0	60	65	125	65	65	65	65	125

Toelichting

Institutionele inrichting

Kabinet Gouverneur Aruba

Gezien de vastgestelde wisselkoers voor 2025 wordt er een tekort voorzien op de begroting. Met deze mutatie wordt, net als voorgaande jaren, compensatie geboekt voor de begrotingskoers.

2.6 Artikel 7. Kabinet van de Gouverneur van Curaçao

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7. Kabinet van de Gouverneur van Curaçao (bedragen x € 1.000)										
	Ont- werpbe- groting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e sup- pletoire begro- ting (4)	Stand 1e supple- toire be- groting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Art Verplichtingen	3.489	0	3.489	9	3.498	- 25	- 25	- 25	- 25	3.464
.										
Uitgaven	3.489	0	3.489	9	3.498	- 25	- 25	- 25	- 25	3.464
7.0 Kabinet van de Gou- verneur van Curaçao	3.489	0	3.489	9	3.498	- 25	- 25	- 25	- 25	3.464
<i>Institutionele inrichting</i>	3.489	0	3.489	9	3.498	- 25	- 25	- 25	- 25	3.464
Kabinet Gouverneur Curaçao	3.489	0	3.489	9	3.498	- 25	- 25	- 25	- 25	3.464
Ontvangsten	200	0	200	- 25	175	- 25	- 25	- 25	- 25	175

2.7 Artikel 8. Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8. Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten (bedragen x € 1.000)

		Ont- werpbe- groting t (1)	Muta- ties via NvW, moties, amen- demen- ten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Muta- ties 1e supple- toire begro- ting (4)	Stand 1e sup- pletoire begro- ting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Art.	Verplichtingen	2.536	0	2.536	718	3.254	0	0	0	0	2.536
	Uitgaven	2.536	0	2.536	718	3.254	0	0	0	0	2.536
8.0	Kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten	2.536	0	2.536	718	3.254	0	0	0	0	2.536
	<i>Institutionele inrichting</i>	<i>2.536</i>	<i>0</i>	<i>2.536</i>	<i>718</i>	<i>3.254</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.536</i>
	Kabinet Gouverneur Sint Maarten	2.536	0	2.536	718	3.254	0	0	0	0	2.536
	Ontvangsten	75	0	75	0	75	0	0	0	0	75

Toelichting

Institutionele inrichting

Kabinet Gouverneur Sint Maarten

Gezien de vastgestelde wisselkoers voor 2025 wordt er een tekort voorzien op de begroting. Met deze mutatie (€ 0,3 mln.) wordt, net als voorgaande jaren, compensatie geboekt voor de begrotingskoers.

Daarnaast betreft dit detacheringskosten (€ 0,4 mln.) bij het kabinet van de Gouverneur van Sint Maarten.

2.8 Artikel 9. Kiesraad

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9. Kiesraad (bedragen x € 1.000)

	Ont- werpbe- groting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e sup- pletoire begro- ting (4)	Stand 1e supple- toire be- groting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Ar Verplichtingen	9.102	0	9.102	2.102	11.204	0	0	0	0	6.948
t.										
Uitgaven	10.065	0	10.065	2.102	12.167	0	0	0	0	6.948
9. Kiesraad	10.065	0	10.065	2.102	12.167	0	0	0	0	6.948
0										
<i>Institutionele inrichting</i>	<i>10.065</i>	<i>0</i>	<i>10.065</i>	<i>2.102</i>	<i>12.167</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.948</i>
<i>Kiesraad</i>	<i>10.065</i>	<i>0</i>	<i>10.065</i>	<i>2.102</i>	<i>12.167</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.948</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Institutionele inrichting

Kiesraad

In overleg tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Kiesraad zijn afspraken gemaakt over de benodigde middelen voor de transitie van de Kiesraad naar verkiezingsautoriteit. De afspraak is dat vanaf 2023 eerst incidenteel per jaar € 2 mln. aan de begroting van de Kiesraad wordt toegevoegd en op het moment dat het tweede wetsvoorstel, kwaliteitsbevordering uitvoering verkiezingsproces, in werking treedt dit structureel wordt toegevoegd.

3 Niet-beleidsartikelen

3.1 Artikel 10. Nog onverdeeld

Tabel 10 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

	Ont- werp- begro- ting t (1)	Muta- ties via NvW, mo- ties, amen- de- men- ten en ISB (2)	Vast- ge- stelde begro- ting t (3) = (1) + (2)	Muta- ties le sup- pletoi- re be- gro- ting (4) = (3) + (4)	Stand le sup- pletoi- re be- gro- ting (5) = (3) + (4)	Muta- tie 2026	Muta- tie 2027	Muta- tie 2028	Muta- tie 2029	Muta- tie 2030
Art Verplichtingen	0	0	0	8.240	8.240	7.686	8.029	7.650	7.547	7.617
Uitgaven	0	0	0	8.240	8.240	7.686	8.029	7.650	7.547	7.617
10. Nog onverdeeld	0	0	0	8.240	8.240	7.686	8.029	7.650	7.547	7.617
<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0	8.240	8.240	7.686	8.029	7.650	7.547	7.617
Loonbijstelling	0	0	0	7.253	7.253	6.748	7.052	6.722	6.638	6.686
Prijsbijstelling	0	0	0	987	987	938	977	928	909	931
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Loonbijstelling

Dit betreft de loonbijstelling tranche 2025 voor de Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad. De loonbijstelling is niet volledig uitgekeerd. Het kabinet heeft besloten om de loonbijstelling voor externe inhuur tranche 2025 in te houden. Dit wordt ingezet ter dekking van rijksbrede problematiek.

Prijsbijstelling

Dit betreft de prijsbijstelling tranche 2025 voor de Hoge Colleges van Staat, Kabinetten van de Gouverneurs en de Kiesraad. De doorverdeling vindt later in 2025 plaats.